

1.2 Hodnocení fungování vzdělávacího systému

1.2.1 Pravidelné hodnocení fungování českého vzdělávacího systému

Systematické hodnocení vzdělávacího systému je zásadní pro získávání kvalitních podkladů pro tvorbu vzdělávací politiky. Spočívá v pravidelném sběru údajů o fungování a výsledcích vzdělávacího systému, v realizaci cílených šetření zaměřených na podrobné zkoumání vybraných aspektů systému, které vyžadují zlepšení nebo se z nějakých jiných důvodů ocitly v centru pozornosti vzdělávací politiky, a v promyšlené evaluaci dopadů nově zaváděných opatření.

V České republice probíhá hodnocení systému na úrovni celého vzdělávacího systému i na úrovni krajů. Hodnocení vzdělávací soustavy České republiky provádí ministerstvo ve *zprávě o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice* (výroční zpráva MŠMT) a v *dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy* (dlouhodobý záměr). Stejně dokumenty, tj. dlouhodobé záměry a výroční zprávy vznikají nejen pro celý systém, ale i pro jednotlivé kraje. Hodnocení systému provádí dále Česká školní inspekce ve své *výroční zprávě ČŠI* a v tematických zprávách.

Dlouhodobý záměr podle zákona stanovuje strategické směry rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy. Měl by vždy obsahovat vyhodnocení dosaženého stavu a změn proti předchozímu dlouhodobému záměru z hlediska obsahových a kvantitativních cílů, prioritních úkolů a rozvojových programů.¹ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání se skládá z hodnocení stavu jednotlivých úrovní vzdělávací soustavy, z ekonomické části, z hodnocení naplňování dlouhodobého záměru a jeho cílů a opatření v uplynulém období.²

Základním zdrojem pro oba dokumenty jsou údaje školské statistiky, které jsou získávány prostřednictvím výkazů od škol a školských zařízení. Statistické údaje jsou publikovány rovněž ve *statistické ročence školství*, která obsahuje údaje o stavu jednotlivých úrovní systému v předcházejícím školním roce a vývoj vybraných ukazatelů v delším časovém údobí (vývojová ročenka).³

Výroční zpráva České školní inspekce obsahuje souhrnné poznatky o stavu vzdělávání a vzdělávací soustavy vycházející z inspekční činnosti za předcházející školní rok. Zveřejňuje se každoročně v prosinci.⁴ Dílčí informace jsou získávány v rámci takzvaných tematických inspekcí, které se zaměřují na nějaký specifický aspekt vzdělávacího procesu a probíhají v souladu s plánem inspekční činnosti v daném školním roce, a v rámci běžných inspekcí, při kterých je škola hodnocena podle kritérií stanovených pro daný školní rok. V posledních letech byly např. realizovány tematické inspekce zaměřené na výuku cizích jazyků, využívání informačních technologií, podporu inkluzivního vzdělávání a podobně.

Kromě těchto pravidelných zpráv produkuje MŠMT a jeho přímo řízené organizace řadu dalších materiálů, které poskytují zajímavé informace o stavu a vývoji vzdělávacího systému. Cenným informačním zdrojem jsou pravidelné zprávy a publikace Národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV). Tyto zprávy se zaměřují zejména na uplatnění absolventů na trhu práce,

¹ Dlouhodobý záměr 2011 viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-1>

² Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání 2013, viz <http://www.msmt.cz/file/33944/>

³ Statistické ročenky školství viz

<http://www.msmt.cz/search.php?action=results&query=ro%C4%8Denka+%C5%A1kolstv%C3%AD>

⁴ Výroční zprávy ČŠI viz <http://www.csicr.cz/cz/dokumenty/vyrocnizpravy>